

Opis alternatywny do quizu

Slajd 1.: Tło: jasnożółte. Grafika: 1. Postać młodego Adama Mickiewicza, który siedzi zamyślony, podpierając brodę na jednej dłoni, a drugą trzymając w okolicach serca. 2. Trzy czerwone róże. Tekst: Narodowe Czytanie 2022. Manifestacja o wyższości uczucia nad rozumem. Ballady i romanse Adama Mickiewicza. Start. Slajd 2.: Tło: czarno-białe zdjęcie Adama Mickiewicza. Tekst: Zarys biograficzny. Adam Mickiewicz urodził się 24 grudnia 1798 w rodzinie inteligenckiej adwokata Mikołaja Mickiewicza, w Zaosiu na Białorusi. Dzieciństwo spędzał pomiędzy wiejskim Zaosiem a miejskim Nowogródkiem. Od najmłodszych lat poznawał baśnie i podania ludowe, które były głęboko zakorzenione w świadomości ludu litewskiego, ruskiego i polskiego zamieszkującego okolice Zaosia. Legendy, tajemnicze historie o zjawach okolicznych lasów i jezior przekazywał mu miejscowy starzec Ulisses, a ludowe pieśni śpiewała w domu gospodyni Mickiewiczów - Gąsiewska. Po ukończeniu powiatowej szkoły powszechnej w Nowogródku, w 1815 r. rozpoczął studia na Uniwersytecie Wileńskim z zakresu filologii klasycznej, literatury ojczystej i literatury. W 1817 r. założył wraz z swoimi przyjaciółmi ze studiów Towarzystwo Filomatów - miłośników wiedzy - kierujące się hasłem: "Ojczyzna, nauka i cnota". Po ukończeniu studiów w 1819 r. przeniósł się do Kowna, gdzie pracował jako nauczyciel w szkole średniej. Tam poznał Marylę Wereszczakównę, w której się zakochał, ale jego starania o rękę ukochanej spełżyły na niczym. Rodzina Wereszczaków wybrała dla niej lepszą partię - hrabiego Wawrzyńca Puttkamera. Zawód miłosny, utrata "bliźniaczej duszy" i śmierć matki wieszczą sprawiły, że początek lat 20. XIX w., był dla Mickiewicza z jednej strony czasem trudnym emocjonalnie, a z drugiej - to właśnie wtedy narodził się w nim przyszły wielki literat. Znając twórczość Goethego i Schillera, Mickiewicz napisał zbiór wierszy pt. "Poezje", wydany w 1822 r. w Wilnie, a także pełne mistycyzmu ludowego "Ballady i romanse" rozpoczynające epokę romantyzmu w Polsce. W 1834 r. ożenił się z Celiną Szymanowską, z którą miał sześcioro dzieci. Zmarł 26 listopada 1855 r. w Stambule. W 1856 r. jego prochy przewieziono do Paryża, a stamtąd, w 1890 r. do Krakowa, gdzie do dziś spoczywają w podziemiach Katedry Wawelskiej. Tło slajdów z pytaniami, bibliografią oraz informacjami o opracowaniu jest identyczne: jasnożółte, ozdobione dużym kwiatem czerwonej róży. Tło slajdów z prawidłową odpowiedzią to obraz przedstawiający brzeg jeziora Świteż, otoczonego bujnymi zaroślami i rozłożystym drzewem z prawej strony, a także tekstem: Zgadza się! Natomiast udzielenie błędnej odpowiedzi skutkuje pojawieniem się portretu wieszczą, o zamyślonym wyrazie twarzy, ubranego w elegancki czarny smoking i białą koszulę z żabotem. Na tym tle pojawia się tekst: Coś poszło nie tak! Odpowiedź jest nieprawidłowa. Slajd 3.: Pytanie: Do czego nawiązuje tytuł pierwszego dzieła romantyzmu w polskiej literaturze - ballada pt. Świteż z 1822 r.? Odpowiedzi: Do jeziora na Białorusi w rejonie nowogródzkim, Do fantastycznej postaci znanej ze słowiańskich legend, Do dawnego miasta. Prawidłowa odpowiedź: Do jeziora na Białorusi w rejonie nowogródzkim. Slajd 4.: Obraz przedstawiający wyłowienie białowłosej kobiety z głębi jeziora. Podpis: Świteż. Slajd 5.: Pytanie: Z której ballady pochodzi cytat manifestujący romantyczne widzenie świata: "Czucie i wiara silniej mówi do mnie, niż mędrca szkiełko i oko"? Odpowiedzi: Świtezianka, Pani Twardowska, Romantyczność. Prawidłowa odpowiedź: Romantyczność. Slajd 6.: Obraz przedstawiający spotkanie kochanków obserwowane przez dwie postaci ukryte w zaroślach. Karusia ma na sobie białą suknię, a Jaś klęczy przed nią ubrany w czerwony płaszcz. Podpis: Romantyczność. Slajd 7.: Pytanie: Kogo opisuje werset: "Jej twarz jak róży bladej zawoje, Skropione jutrzeńki łezką; Jako mgła lekka, tak lekkie stroje. Obwiałą postać niebieską"? Odpowiedzi: Świteziankę, Rybkę, Karusię. Prawidłowa odpowiedź: Świteziankę. Slajd 8.: Obraz: Na tle ponurego brzegu jeziora, w którym leży mężczyzna, widnieje świetlista postać Świtezianki. Kobieta unosi się nad tonią jeziora, a jej długie włosy, szczupłe dłonie i powłóczysta biała suknia poruszają się w tańcu. Podpis: Świtezianka. Slajd 9.: Pytanie:

Który kwiat tak przemawia: "Dni nasze jak dni motylka, Życiem wschód, śmiercią południe; Lepsza w kwietniu jedna chwilka, Niż w jesieni całe grudnie"? Odpowiedzi: Fiołek, Krokus, Pierwiosnek. Prawidłowa odpowiedź: Pierwiosnek. Slajd 10.: Obraz przedstawiający jasnożółte kwiaty o rozłożystych płatkach, rosnące w otoczeniu bujnej zieleni. Podpis: Pierwiosnek. Slajd 11.: Pytanie: Kogo opisuje następujący werset z ballady pt. Rybka: "Gdy dziecię płakać przestało, Zawiesza kosz na gałęzi. Znowu ściska swe ciało, I główkę nadobną zwęzi. Znowu ją łuski powleką, Od boków wyskoczą skrzelki (...)?" Odpowiedzi: Nimfę, która znalazła dziecko. Zmarłą matkę, która w postaci rybki przyplywa na brzeg, by nakarmić piersią swoje dziecko. Nimfę, która uratowała niemowlę znajdujące się w koszyku. Prawidłowa odpowiedź: Zmarłą matkę, która w postaci rybki przyplywa na brzeg, by nakarmić piersią swoje dziecko. Slajd 12.: Obraz przedstawia starca, który podaje niemowlę kobiecie wynurzającej się z tafli jeziora. Podpis: Rybka. Slajd 13.: Pytanie: Do czego nawiązuje romantyczna ballada? Odpowiedzi: Do ludowych pieśni epickich, Do średniowiecznych legend, Do barokowej liryki. Prawidłowa odpowiedź: Do ludowych pieśni epickich. Slajd 14.: Pytanie: Do jakiego dramatu Fryderyka Schillera, niemieckiego romantyka, nawiązuje ballada pt. Powrót Taty? Odpowiedzi: Intryga i miłość, Wilhelm Tell, Zbójcy. Prawidłowa odpowiedź: Zbójcy. Slajd 15.: Obraz przedstawia ojca wracającego do domu z dziećmi. Idą pagórkami koło oznaczonego czerwienią słuca, a za drzewami kryje się gromada rozbójników. Podpis: Powrót taty. Slajd 16.: Pytanie: "(...) Pani zabija Pana; Zabiwszy grzebie w gaju,(...) Zasiewając grób tak śpiewa: "Rośnij, kwiecie, wysoko, Jak Pan leży głęboko; Jak Pan leży głęboko, Tak rośnij głęboko". O jakim kwiatku Pani śpiewa? Odpowiedzi: O lili, O róży, O narcyzie. Prawidłowa odpowiedź: o lili. Slajd 17.: Obraz przedstawia kobietę, która biegiem oddała się od wielkiego krzewu wysokich i jarzących się w ciemności lili. Podpis: Lilije. Slajd 18.: Pytanie: Jakim gatunkiem literackim jest ballada? Odpowiedzi: Epickim, Lirycznym i dramatycznym, Synkretycznym: łączącym w sobie cechy epiki, liryki i dramatu. Prawidłowa odpowiedź: Synkretycznym: łączącym w sobie cechy epiki, liryki i dramatu. Slajd 19.: Pytanie: "A! Twardowski, witam, bracie. To mówiąc, bieży obcasem: Cóż to, czyliż mię nie znacie? Jestem Mefistofešem." Kim jest Mefistofeles? Odpowiedzi: Przyjacielem Pana Twardowskiego, Pracodawcą Pana Twardowskiego, Diabłem. Prawidłowa odpowiedź: Diabłem. Slajd 20.: Obraz: W karczmie, przy stole, siedzi pijany pan Twardowski, za jego plecami stoi korpulentna żona, a w przeciwległym kącie znajduje się Mefistofeles przedstawiony z długim ogonem. Podpis: Pani Twardowska. Slajd 21.: Pytanie: "Widzim i lirę, widzim piszczałki, Zagraj co nam samotrzeci, Napełnim za to tłumok, kobiałki, I będziemy wdzięczni waszeci". Jaki instrument opisuje dany werset? Odpowiedzi: Dudy, Trąbkę, Lirę. Prawidłowa odpowiedź: Dudy. Slajd 22.: Czarno-biały obraz przedstawia pagórek, na którym siedzą dzieci, otaczając starca grającego na lirze. Nieco poniżej stoi para – młodzieniec oraz pasterka plotąca wianek. Podpis: Dudarz. Slajd 23.: Pytanie: Czym wyróżnia się romantyczna forma ballady? Odpowiedzi: Tajemniczością, Śpiewnością wiersza, Obecnością fantastycznych postaci. Prawidłowa odpowiedź: śpiewnością wiersza. Slajd 24.: Pytanie: Do jakiej tradycji literackiej sięga treść Kurhanka Maryli? Odpowiedzi: Do tradycji romansu rycerskiego, Do tradycji romansu pasterskiego i sielanki, Do tradycji pieśni funeralnej. Prawidłowa odpowiedź: Do tradycji romansu pasterskiego i sielanki. Slajd 25.: Pytanie: Czyją balladę Adam Mickiewicz przetłumaczył pod tym samym tytułem? Odpowiedzi: Rękawiczkę Fryderyka Schillera, Króla Olch Wolfganga von Goethego, Hymny do nocy Novalisa. Prawidłowa odpowiedź: Rękawiczkę Fryderyka Schillera. Slajd 26.: Obraz przedstawia arenę, na środku której rycerz pochyla się by podnieść damską rękawiczkę, a wokół niego znajdują się: lew, tygrys i dwa lamparty. Podpis: Rękawiczka. Slajd 27.: Pytanie: Jaki kolor jest kolorem romantyzmu oraz tęsknoty za wiecznością? Odpowiedzi: Biały, Niebieski, Żółty. Prawidłowa odpowiedź: niebieski. Slajd 28.: Obraz przedstawiający złotowłosą Świteziankę, która splata dłonie nad głową w geście zwycięstwa. Tekst: Gratulacje! Slajd 29.: Tekst: Bibliografia: 1. Ballady i romanse. A. Mickiewicz. GREG, Kraków 2008. 2.

Adam Mickiewicz. Lata młodości. M. Dernałowicz, Interpress, Warszawa 1979. 3. Ballady [w:] Mickiewicz Encyklopedia, T. Jendryczko (red.), Grupa Wydawnicza Bertelsmann Media Horyzont, Warszawa 2001, s. 35-37. 4. Adam Mickiewicz. Tajemnice wiary, miłości i śmierci. B. Urbankowski, Zyski S-ka, Poznań 2016. Źródła zdjęć: 1. Wikipedia, 2. Polona, 3. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Biblioteka Cyfrowa. Slajd 30.: Tekst: Miejska Biblioteka Publiczna. Dział Informacji Regionalnej. Opracowanie: Karin Wawrzynek, 2022. Logo: MBP Jaworzno, Narodowe Czytanie